

Folketingets Social-, Indenrigs- og Børneudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sm@sm.dk
www.sm.dk

Sagsnr.

2016 - 3534

Doknr.

440227

Dato

20-01-2017

Folketingets Social-, Indenrigs- og Børneudvalg har d. 23. december 2016 stillet følgende spørgsmål nr. 4 til børne- og socialministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Finn Sørensen (EL).

Spørgsmål nr. 4 ad L53:

"Vil ministeren beskrive de frivillige indsatser, der i dag ikke er dækket af Danske Lov 3-19-2, og de frivillige indsatser som er dækket af den pågældende lov?"

Svar:

Det daværende Social- og Indenrigsministerium meddelte i en udtalelse den 26. april 2016 ministeriets vurdering af, at kommuner hverken med hjemmel i serviceloven, arbejdsskadesikringsloven, Danske Lov 3-19-2 eller med henvisning til kommunalfuldmagtsreglen kan tegne ulykkes- og ansvarsforsikringer for borgere, som yder en frivillig indsats i kommunen. Udtalelsen blev udarbejdet som følge af, at flere kommuner havde henvendt sig til Statsforvaltningen og senere til ministeriet med ønske om hjemmel til at kunne tegne de omtalte forsikringer.

Efter de gældende regler i arbejdsskadesikringsloven er kommuner og regioner som arbejdsgivere forpligtet til at tegne ulykkes- og ansvarsforsikringer til borgere, der yder frivilligt arbejde, fordi det er arbejde i lovens forstand. Tilsvarende har de i dag altså ikke mulighed for at tegne forsikringer for de borgere, der yder en frivillig indsats, sådan som det gør sig gældende for private aktører som fx frivillige organisationer, der kan forsikre deres medlemmer.

Lovforslagets formål er dermed at sikre, at kommuner og regioner på samme vis, som det er muligt for private aktører, kan tegne ulykkes- og ansvarsforsikringer for den restgruppe af borgere, der ikke er dækket af arbejdsskadesikringsloven.

Når lovforslaget opererer med en sondring mellem frivilligt arbejde og frivillig indsats sker det således på baggrund af den sondring mellem arbejde og indsats, som allerede følger af arbejdsskadesikringsloven. Lovforslaget har således ikke til formål at ændre på den gældende sondring i arbejdsskadesikringslovens forstand, men skabe hjemmel til, at kommuner og regioner kan vælge også at forsikre borgere, der yder frivillige indsatser i forbindelse med kommunal eller regional opgavevaretagelse. Lovforslaget kan i den forstand ses som et supplement til reglerne i arbejdsskadesikringsloven.

Det vil bero på en konkret vurdering, hvilke former for frivillighed der kan betegnes som arbejde og dermed er dækket af arbejdsskadesikringsloven. Derfor er det hverken muligt at beskrive en udtømmende liste over frivilligt arbejde, der er dækket af

arbejdsskadesikringsloven, eller frivillige indsatser, der ikke er dækket af omtalte lovgivning.

For at vurdere, om der er tale om et frivilligt arbejde eller en frivillig indsats, skal følgende kriterier afvejes:

- Er der en instruktionsbeføjelse? Det vil sige, har arbejdsgiveren en ret til at lede og fordele arbejdet?
- Er der tale om et reelt stykke arbejde, hvor der er en nytteværdi?
- Skulle en anden have udført arbejdet, hvis den frivillige ikke havde udført arbejdet?
- Er der et ansættelseslignende forhold?
- Er der en fast vagtplan, og skal der i tilfælde af fravær findes en afløser?

Kriterierne kan ikke stå alene, og vurderingen er konkret i den enkelte sag. Det gælder således som hovedregel, at hvis ovenstående kriterier kan besvares bekræftende, taler det for, at der er tale om arbejde i arbejdsskadesikringslovens forstand. Det er i denne vurdering ikke afgørende, hvem arbejdet udføres for. Eksempelvis er det uden betydning, om arbejdet udføres for en stor velgørende organisation, en lille organisation eller en kommune. Det er alene afgørende, at der er tale om arbejde i lovens forstand.

Ved frivilligt arbejde udbetales som altovervejende hovedregel ikke løn. Der kan dog udbetales et symbolsk vederlag for arbejdet, enten i form af penge eller naturalier, ligesom den frivillige ofte får refunderet udgifter, som denne måtte have haft. Det er dog ikke afgørende for vurderingen af, om der er tale om frivilligt arbejde i lovens forstand.

Et eksempel på en frivillig indsats, som ikke er kendetegnet ved ovenstående kriterier og dermed ikke ses at være omfattet af arbejdsskadesikringslovens område, er besøgsvenordninger. Som besøgsven for en organisation besøger den frivillige fx en enlig ældre og holder den ældre med selskab over en kop kaffe eller lignende. Tilsvarende findes besøgsvenner også i kommunalt regi, hvor frivillige besøger ældre på kommunale plejehjem uden at være organiseret i en forening eller organisation.

Som det er i dag, kan organisationen, der har en besøgsvenordning, vælge at tegne forsikringer for frivillige, der leverer en indsats som besøgsven. Det kan kommuner og regioner tilsvarende ikke, hvis de ønsker at gøre det for de borgere, der er besøgsvenner på eksempelvis kommunale plejehjem. Med lovforslaget skaber vi den efterspurgte hjemmel til, at kommuner og regioner også har mulighed for at tegne forsikringer for borgere, der leverer en frivillig indsats i den kommunale og regionale opgavevaretagelse. Det kan være med til at understøtte det gode samarbejde mellem kommuner, regioner og frivillige, vi ser mange steder i landet.

Med venlig hilsen
Mai Mercado